

"ความกลัวที่แท้จริงนั้นเปรียบเสมือนบางสิ่งบางอย่าง ดังเช่น
ความทรงจำที่น่าหวาดกลัวนั่นเอง"

ABSTRACT

The fantastic world in selected short stories of Guy de Maupassant

Supakanitta Iamsuro

The objective of this article is to study the elements that created the fantastic world in selected short stories of Guy de Maupassant: *La Main*, *La Chevelure*, *Le Horla*, *Sur l'eau* and *Qui sait ?* We focus on his works which are considered part of the fantasy genre.

Before further examining the texts, it seems to us interesting to take a brief history of fantastic literature to consider the influence of Maupassant. The origin of the fantastic literature is presented first. Then the spirit of late eighteenth century and the life and works of Maupassant is shown in the golden age of the nineteenth-century. At first glance, we see several aspects of elements that establish the fantastic universe of Guy de Maupassant through the works chosen: the characters, the space, the knot of the story, the lexical fields and the main themes of the story.

We are destroying the border between reality and dream in a world of madness through Maupassant's eyes. The fantastic in his stories are always rooted in a real setting. He suffers from unexpected event, an error of perception and mental state of shock. All works are confused and remain mysterious. They are totally contrary to traditional fantasy literature. The fantastic elements also help induce a sense of a terrifying universe. These are the simple elements but they create an inexplicable thrill to the reader. Maupassant tames all the fantastic elements in normality.

Indeed, studies of scientific theses on this subject conclude that Maupassant is not dead by madness. His ability to write and his literary gift are evident in his fantasy works.

Keywords : fantastic, Guy de Maupassant

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สตติก (fantastique) ในเรื่องสั้น ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)¹

สุภกนิษฐ์ เอี่ยมสุโร

ก่อนที่จะกล่าวถึงองค์ประกอบในงานเขียนเรื่องสั้นแนวฟองต์สตติก (fantastique) ของโมปาซ็อง (Maupassant) จำเป็นต้องกล่าวถึงนักเขียน และต้นกำเนิดของวรรณกรรมฟองต์สตติกพอสังเขป เพื่อเข้าใจกระบวนการความคิดของนักเขียนผู้นี้และรูปแบบของวรรณกรรมดังกล่าว.

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant, ค.ศ.1850-1893) เคยอยู่ในแวดวงของกลุ่มนักเขียนแนวธรรมชาตินิยม (Naturalisme) แต่ภายหลังเขามีความเห็นไม่ลงรอยกับการที่จะต้องตั้งหลักกฎเกณฑ์ต่างๆในการสร้างผลงาน เขาเชื่อว่านักเขียนต้องเขียนไปตามความจริงที่พบเห็น เพราะความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆของ ทำให้โมปาซ็องมีชื่อเสียงและร่ำรวยขึ้นมาหนึ่งในนวนิยายที่โด่งดัง เรื่อง *Bel - Ami* มีเนื้อหาที่เหยียดหยันชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมฝรั่งเศส ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เรื่องนี้พิมพ์ซ้ำถึง 37 ครั้งในเวลาเพียง 4 เดือน

นักเขียนแนวฟองต์สตติกเกิดขึ้นมากมายในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 เช่นกัน ในระยะหลังๆ โมปาซ็อง เริ่มเจ็บป่วยทางจิต เขาเริ่มสนใจในสิ่งเหนือธรรมชาติ เขาจึงหันมาเขียนวรรณกรรมแนวฟองต์สตติกในช่วงบั้นปลายของชีวิต ผลงานของเขาได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในอังกฤษ อเมริกา รัสเซีย และประเทศอื่นๆอีกมากมาย เนื่องจากงานของเขาไม่ได้สร้างมาจากจินตนาการเพียงอย่างเดียว

¹ เป็นส่วนหนึ่งของหัวข้อวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาฝรั่งเศสศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แต่เกิดจากความกังวลวิตกภายในจิตใจของเขาเอง
 แก่นเรื่อง ความวิตก (l'angoisse) ปรากฏเด่นชัดใน
 เรื่องสั้นแนวฟองต์ติกของเขาอยู่เสมอ เรื่องเล่าของโม
 ปาซ็องจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เขาสร้างโครงเรื่อง
 แปลกๆ แต่บรรยายอย่างเรียบง่าย ชวนให้ผู้อ่าน
 ติดตามและคาดเดาบทสรุปของเรื่อง ซึ่งยากที่จะคาด
 เดาคถูก เพราะผู้อ่านจะรับรู้เหตุการณ์ไปพร้อมกับตัว
 ละครในเรื่อง งานของเขามีรูปแบบคล้ายคลึงกับวรรณกรรมฟองต์ติกใน
 คริสต์ศตวรรษที่ 20 อาจกล่าวได้ว่างานเขียนของโมปาซ็องเป็นต้นแบบ
 วรรณกรรมฟองต์ติกยุคใหม่ก็ว่าได้ ผลงานของเขาได้รับการยกย่องให้เป็น
 แบบฉบับของเรื่องสั้นที่ดีที่สุด² แต่เนื่องจากโมปาซ็องมีอาการทางจิตในช่วงก่อน
 สิ้นชีวิต จึงมีคำถามเกิดขึ้นว่า แท้ที่จริงแล้ว โมปาซ็องเป็นเพียงชายเสียสติที่เขียน
 งานออกมาอย่างไร้ทิศทาง หรือ เป็นนักเขียนที่มีระเบียบแบบแผนทางความคิด
 จนสามารถผลิตผลงานออกมาได้ประทับใจนักอ่านทั่วโลก

รูปแบบการประพันธ์แนวฟองต์ติกของโมปาซ็อง คือ การเน้นนำเสนอ
 แก่นเรื่องที่สะท้อนชีวิต อาจจะสะท้อนสังคม หรือ สะท้อนตัวนักเขียนเอง แต่ใช้
 การเล่าเรื่องด้วยเหตุการณ์เหนือจริง การนำภาพเหนือจริงมาใช้นี้อาจนำมาเพื่อ
 เป็นตัวแทนความคิดอะไรบางอย่างของผู้แต่ง เรื่องเล่าของโมปาซ็อง (su-
 pranatural) นำเสนอภาพเหนือธรรมชาติ เช่น ตัวละครเอกบินได้ หรือมีพลัง
 กำลึงมหาศาล อย่างไรก็ตามงานเขียนของเขาจะทำให้เกิดความสงสัยว่าเหตุการณ์
 เหนือธรรมชาติดังกล่าว เกิดขึ้นจริงๆ หรือเป็นแค่เพียงจินตนาการ ความสงสัยนี้
 สอดคล้องกับทฤษฎีของซวีแทน โทโดรอฟ (Tzvetan Todorov) ที่เกี่ยวกับเรื่อง
 เล่าฟองต์ติกที่ต้องก่อให้เกิดความสงสัย และความไม่แน่ใจแก่ผู้อ่าน
 (L'hésitation du lecteur est donc la première condition du fantas-

² http://en.wikipedia.org/wiki/Guy_de_Maupassant (วันที่ค้นข้อมูล : 29 มกราคม 2556).

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

tique)³

การศึกษาขององค์ประกอบฟองต์สติกในงานเขียนของ กี เดอ โมปาซ็องทำให้นึกถึงกระแสวรรณกรรมแนวสัจนิยมมหัศจรรย์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่โมปาซ็องสร้างขึ้นเพื่อให้นักเขียนในโลกยุคใหม่ยึดมาปรับใช้และเป็นต้นแบบได้อย่างดีเยี่ยม องค์ประกอบ 5 ประการที่เลือกศึกษาในวิทยานิพนธ์ ได้แก่

- ตัวละคร
- สถานที่
- ปมเรื่อง
- แก่นเรื่อง
- กลุ่มคำศัพท์

องค์ประกอบข้างต้นมีพื้นฐานมาจากสิ่งธรรมดา ทุกสิ่งทุกอย่างที่โมปาซ็องสร้างขึ้น ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเหนือธรรมชาติ หรือ เป็นสิ่งใหม่ เขาสามารถจับสิ่งรอบๆตัวมาใช้ได้อย่างชาญฉลาด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไป สถานที่ที่มีอยู่จริง ปมเรื่องสะท้อนความคิด และคำศัพท์แสดงความรู้สึกที่เชื่อมโยงกับแก่นเรื่องในเรื่องนั้น ทั้งหมดทั้งสิ้นไม่ได้แทรกความแปลกพิสดารแม้แต่น้อย แต่เขาก็สามารถสร้างโลกพิศวงด้วยองค์ประกอบธรรมดาๆเหล่านี้ได้อย่างยอดเยี่ยม

งานวิจัยหัวข้อ L'étude des éléments fantastiques dans les récits de Guy de Maupassant : *La Main, La Chevelure, Le Horla, Sur l'eau et Qui sait ?* ได้ศึกษาองค์ประกอบต่างๆที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างโลกฟองต์สติกของโมปาซ็อง คือ ตัวละคร สถานที่ ปมเรื่อง แก่นเรื่อง รวมทั้งกลุ่มคำศัพท์ องค์ประกอบเหล่านี้สามารถสร้างบรรยากาศน่าสะพรั่งกลัวตามแบบวรรณกรรมฟองต์สติกที่อิงการศึกษาแนวจิตวิเคราะห์ในคริสต์ศตวรรษที่ 19

³ TODOROV (Tzvetan), *Introduction à la littérature fantastique*. Paris : Seuil, 1970. (หน้า 36)

ตัวละคร

ตัวละครเอกจากเรื่องสั้นทั้ง 5 เรื่อง มีลักษณะ บุคลิก และ พฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นชายที่ชอบอาศัยอยู่ตัวคนเดียว และ ไม่ชอบผู้คน ใน *La Main* หรือ มือปีศาจ ตัวละครที่ชื่อเซอร์ จอห์น โรวเวล (Sir John Rowel) หากดูภายนอก เขาเป็นชายที่รักความสันโดษ และไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้คน แต่แท้จริงแล้ว การที่เขาเก็บตัวมีสาเหตุมาจากที่ว่าเขากำลัง “หนี” อะไรบางอย่าง เมื่อเหตุการณ์ดำเนินไป เขาเผยพฤติกรรมที่ดูแปลกแยกออกมาทีละเล็กละน้อย เขาเริ่มพูดคนเดียว หวาดระแวง และวิตกกังวลอย่างมาก เซอร์ จอห์น โรวเวลได้พูดถึง “มือ” ของอดีตศัตรูที่เขาได้เคยปลิดชีวิต เขาเอามือมาแขวนไว้บนฝาผนัง ซึ่งเขาเชื่อมั่นยังมีชีวิต และจ้องจะทำร้ายเขาอยู่ทุกเมื่อ

ส่วนเรื่อง *La Chevelure* ตัวละครเอกเป็นชายที่หมกมุ่นกับข้อผิดพลาดของ ลีกลีบ ก่อนหน้านั้น เขาเป็นแค่ชายปกติที่รู้สึกเบื่อผู้คน ต่อมาเขาหลงรัก ข้อผิดพลาดกล่าวประหนึ่งเป็นหญิงผู้เป็นที่รัก ดังนั้น เขาจึงเลือกที่จะแยกตัวอยู่คนเดียว เพื่อใช้เวลาเพียงลำพังกับข้อผิดพลาด พฤติกรรมของเขาเปลี่ยนไป หลังจากที่เขาต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ จากที่เคยเป็นชายที่มีความสุขกับชีวิต เขากลายเป็นคนที่หวาดผวา คิดมาก และแปลกแยก

ตัวละครเอกจากเรื่อง *Le Horla* มีพฤติกรรมประหลาดเช่นกัน แรกเริ่ม เขาเป็นชายที่มีความสุข ใช้ชีวิตคนเดียวเรียบง่าย แต่เมื่อเขาเจอกับเหตุการณ์ที่น่าสยอง เขาเชื่อว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่มองไม่เห็นติดตามเขาอยู่ทุกฝีก้าว ทำให้เขาเกิดความกลัวและกังวลใจอย่างประหลาด สุดท้าย เขากลายเป็นชาย เสียสติ ที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ และฆ่าตัวตายในที่สุด

ในเรื่อง *Sur l'eau* ชาวประมงเป็นตัวละครเอก ได้แสดงอย่างชัดเจนว่าชอบอยู่คนเดียวตั้งแต่เริ่มเรื่อง เมื่อคราวที่เขาต้องเจอกับเหตุการณ์ประหลาด เขาอยู่เพียงลำพัง แต่ดูเหมือนว่าตัวละครมีสติ และควบคุมความกลัวได้มากกว่าตัวละครตัวอื่นๆ แต่เนื่องจากเขาได้ฟังฤทธิ์ของเหล่าภูตผีเพื่อสงบจิตใจ ทำให้สามารถตั้งคำถามได้ว่า สิ่งที่เขาเห็นอาจเป็นภาพลวงตา

องค์ประกอบวรรณกรรมที่องคตติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

ชายคนสุดท้ายจากเรื่อง *Qui sait ?* มีบุคลิกและพฤติกรรมใกล้เคียงกับ
ชายในเรื่อง *Le Horla* คือรักความสันโดษและเบื่อหน่ายผู้คน หลังจากประสบ
กับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ เครื่องเรือนเกิดมีชีวิต และพากันเคลื่อนย้ายตัวมัน
เองออกจากบ้านเขาไป เขาพยายามหาเหตุผลและพิสูจน์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นต่อหน้า
เขา ไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งที่เขาคิดไปเอง

ตัวละครเอกของโมปาซ็องในทุกเรื่องที่เลือกมาศึกษา มักจะรักที่จะอยู่คน
เดียว แรกเริ่ม ทุกคนมีบุคลิกและพฤติกรรมที่เป็นปกติเหมือนคนทั่วไป แต่ทุก
อย่างเปลี่ยนแปลงหลังจากที่พวกเขาได้เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหาเหตุ
ผลได้ พวกเขาจึงออกห่างผู้คน ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น และกับตัวเองว่าสิ่งที่พวก
เขาเห็นเกิดขึ้นจริงหรือเป็นเพียงแค่ความฝัน ภาพลักษณ์ของคนที่มีบุคลิกแปลก
แยก (aliénés) มีปมส่วนลึกทางจิตใจ เป็นภาพของชายที่ปัญหาทางจิตของมนุษย์
ในสังคมคริสต์ศตวรรษที่ 19 สังคมจึงไม่มีคนบ้าอีกต่อไป แต่จะมีเพียงคนที่แปลก
แยกเท่านั้น ความรู้สึกแปลกแยกนี้เป็นเพียงอาการหรือผลกระทบทางอารมณ์ ซึ่ง
อาจจะมากหรือน้อยแล้วแต่พฤติกรรมของแต่ละคน⁴ อาการและพฤติกรรมที่โดดเด่น
ของตัวละครสรุปได้พอสังเขปดังนี้⁵

⁴ จุฬารัตน์ เบญจฤทธิ. (2546). *การศึกษาวรรณกรรมฟองตาสติกของฝรั่งเศส*.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร. (หน้า 14)

⁵ RACHMÜHL (Françoise), *Le Horla compléments pédagogiques*. Paris :
Hatier, 1984. (หน้า 20)

อาการ	การแปลความหมาย ของอาการ	การรักษา	ปฏิกิริยาของ ตัวละครเอก
<ul style="list-style-type: none"> - เป็นไข้เล็กน้อย - รู้สึกเซ้า - ขนลุก - จับไข้กระสับกระส่าย - รู้สึกถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น - ง่วงนอน - หวาดกลัว - ผันรำย - รู้สึกถูกตาม - ท่าทางและท่าทีที่ไม่สามารถเข้าใจได้ - สับสนทางประสาทสัมผัส 	<ul style="list-style-type: none"> - โรคทางกายและทางจิต - ป่วยไร้สาเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทานยา - อาบน้ำ หรือดื่มยาไปแอสเซียม - ซิงตัวเอง - เดินเล่นในป่าเพื่อให้ร่างกายเหนื่อยอ่อน - ออกเดินทางไปที่อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ประหลาดใจและกังวล - สะพรึงกลัวและสับสน - สภาพทางร่างกายและจิตใจโดนคุกคาม - กลัวการอยู่คนเดียว - วิตก - สภาพจิตใจตื่นกลัว

ส่วนใหญ่โมปาซ็องจะสร้างตัวละครที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมดังกล่าว ตัวละครเหล่านั้น เป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนตัวตนของเขานั่นเอง ดังนั้น ตัวละครจึงมีลักษณะที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของโลกความเป็นจริง แต่พฤติกรรมแปลกแยกของพวกเขาทำให้โลกธรรมดาเปลี่ยนแปลงเป็นโลกพิศวงในแบบเฉพาะตัวของโมปาซ็อง

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

สถานที่

สถานที่ในเรื่องสั้นทั้ง 5 เรื่องใช้สถานที่ตามจริง ส่วนสถานที่ใหม่ๆที่เกิดจากจินตนาการของเขาก็เป็นสถานที่ธรรมดาทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าหรือบ้านของตัวละครเอก โมปาซ็องพยายามสร้างโครงเรื่องจากพื้นฐานความธรรมดา แต่ใช้เหตุการณ์ประหลาดเปลี่ยนแปลงเรื่องเล่าธรรมดาเป็นเรื่องเล่าแนวฟองต์สติก

มิติสถานที่ในงานเขียนของโมปาซ็องแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สถานที่จริง แบ่งออกเป็น สถานที่ปิด และสถานที่เปิด
2. สถานที่ในจินตนาการ เป็นสถานที่ทั่วไป แต่วัตถุจะมีบทบาทที่สำคัญ

ในมิติสถานที่นี้

สถานที่ปิดที่อยู่ในเรื่องสั้นทั้ง 5 เรื่อง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบ้าน และห้องนอนของตัวละครเอก เช่น ใน *La Main*, *La Chevelure*, *Le Horla* และ *Qui sait ?* มีเพียงเรื่องเดียวคือ *Sur l'eau* ที่โมปาซ็องใช้สถานที่ปิดคือ บนเรือบดของชาวประมง อย่างไรก็ตาม พื้นที่ปิดในทุกๆเรื่องล้วนเป็นจุดกำเนิดของเหตุการณ์ประหลาดที่มีผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของตัวละคร ดังนั้น สถานที่ปิดส่วนใหญ่ในทุกๆเรื่องจะกลายเป็นสถานที่ที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับตัวละครในเวลาต่อมา สถานที่ปิดมักจะเป็นสถานที่ที่ตัวละครคุ้นเคย เช่นในเรื่อง *Le Horla* ตัวละครได้บรรยายถึงบ้านที่สวยงามพร้อมบรรยากาศที่น่าอึดอัดใจ แต่หลังจากที่เขาคิดว่ามีสิ่งที่ไม่เห็นหลอกหลอนเขาอยู่ บ้านแสนสุขกลับกลายเป็นเสมือนสถานที่แห่งความตายของเขาเลยทีเดียว ในเรื่อง *Sur l'eau* โมปาซ็องเริ่มต้นด้วยภาพของชาวประมงที่นอนพักผ่อนหย่อนใจล่องเรือบดอยู่ในแม่น้ำที่ไหลเอื่อยๆ ในยามค่ำคืน แต่หลังจากที่เขาถูกรบกวนด้วยแรงกระแทกปริศนาได้เรือ เขาแทบอยากจะกระโดดลงน้ำเพื่อหนีพื้นที่คับแคบที่กักขังเขาอยู่ เช่นเดียวกับบ้านที่น่าอยู่ใน *Qui sait ?* ก็กลับกลายเป็นสถานที่น่ากลัวทำให้ขนหัวลุก เมื่อเครื่องเรือนในบ้านกลับมีชีวิตและพากันหนีออกไปอย่างไร้ร่องรอย

มิติสถานที่ฟองต์สติกมีความสำคัญอย่างมากในเรื่องเล่าเหนือธรรมชาติ

ของโมปาซ็อง สถานที่ที่ฟองต์สตีกมีพื้นฐานมาจากความเป็นจริง แต่ใช้กระบวนการทำให้เหมือนจริง (l'effet vraisemblable) ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าสถานที่นั้นๆ มีอยู่จริง โดยทั่วไป สถานที่ในเรื่องเล่าฟองต์สตีกเป็นสถานที่ห่างไกลผู้คน ริมน้ำ บ้านเก่า หรือร้านขายของโบราณ อย่างไรก็ตามสถานที่ฟองต์สตีกก็มีโครงสร้างคล้ายสถานที่จริง คือ เป็นสถานที่ปิด หรือ สถานที่เปิด จากการศึกษา การที่สถานที่ธรรมดาๆ กลายเป็นสถานที่อันน่าสะเพิงกลัวนั้น มาจากพลังของ ความรู้สึกภายในของตัวละคร เขาเกิดความกลัว ความวิตก หรือ ความโหดร้าย ตัวอย่างเช่น ส่วนหลังบ้านของตัวละครในเรื่อง Le Horla แรกเริ่มสวนแห่งนี้ เป็นสถานที่ที่เขาชอบมาพักผ่อนหย่อนใจ แต่มันกลับกลายเป็นสถานที่ชวนขนหัวลุก เมื่อเขารู้สึกถึงสิ่งที่มองไม่เห็นและเชื่อมั่นตามเขามาอยู่ในสวนนี้

สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งในมิติสถานที่ฟองต์สตีก คือ วัตถุ และสีลัน ทั้งสองสิ่งนี้มีบทบาทสร้างโลกฟองต์สตีก ตัวอย่างเช่นในเรื่อง La Chevelure เครื่องเรือนในบ้านมีความเกี่ยวเนื่องกับความผิดปกติทางเพศของตัวละคร เขา รู้สึกรักและผูกพันกับหญิงสาวปริศนาซึ่งเขาไม่เคยรู้จักมาก่อน เขาป่วยเป็นโรค หลงรักหมกมุ่นกับคนที่ตายไปแล้ว (Nécrophile) เครื่องเรือนที่แสดงถึงความ ผิดปกตินี้คือ นาฬิกาเรือนเล็ก สิ่งของสิ่งนี้เผยความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ภายใน จิตใจของตัวละคร โดยเขาได้บรรยายแต่ละส่วนของนาฬิกาเรือนนี้ เสมือนว่าเป็น หญิงสาวลึกลับคนหนึ่ง สิ่งของไม่มีชีวิตแต่กลับได้รับการปฏิบัติประหนึ่งมีชีวิต คือ ปอยผม ของสิ่งนี้ มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในเรื่อง ปอยผมนี้ได้ปลุกอาการ ประสาทหลอน 3 สัมผัส สัมผัสแรก คือกลิ่น เขากล่าวว่าได้กลิ่นน้ำหอมจาก ปอยผมชื่อนั้น จากนั้นเขาเกิดอาการประสาทหลอนทางการมองเห็นและการ สัมผัส เขาเชื่อว่าเขาฝันเห็นหญิงสาวที่เป็นเจ้าของปอยผมปริศนา และได้มีความ สัมพันธ์กับเธอ ซึ่งความหลงใหลที่ไม่สามารถอธิบายได้นี้ ครอบงำประสาทการ รับรู้ของชายคนนี้โดยสิ้นเชิง

หากกล่าวถึงบทบาทของสีลัน ตัวอย่างการศึกษาสีลันในเรื่อง La Main ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างสถานที่และสีต่างๆที่ซ่อนความหมายบางประการ

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

เรื่องเล่าของโมปาซ็องให้ความสำคัญกับสี 3 สี คือ สีแดง สีดำ และสีเหลือง ทั้งสามสีเป็นสีของห้องโถงของ เซอร์ จอห์น โรเวล ซึ่งเชื่อมโยงกับมือของศัตรูของเขาที่แขวนไว้ข้างผนังในห้องนั้น ทั้งสองสิ่งมีสีที่เหมือนกับ สีแดงเพลิงในห้อง คือ สีแดงของรอยเลือดบนมือขาด สีดำของผนังห้อง คือ สีผิวสีดำของมือ และ สดุดท้าย สีเหลืองของดอกไม้ คือ สีเล็บของมือ ทั้งสามสีนั้นเสมือนเป็นสิ่งเตือนอันตรายต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวเจ้าของบ้านโดยที่เขาไม่รู้ตัว

ปมเรื่อง

ปมเรื่อง คือความขัดแย้งในใจที่ผลักดันให้ตัวละครคิดทบทวนว่าเขาควรจะทำอย่างไรต่อไปดี ปมเรื่องประกอบขึ้นจากเหตุการณ์ต่างๆในเรื่องที่เกี่ยวกับอุปสรรคต่างๆมาขัดขวางตัวละคร ในผลงานของโมปาซ็อง ปมเรื่องเกิดขึ้นในช่วงที่ตัวละครเอกประสบปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ปมเรื่องเป็นเครื่องมือที่เปลี่ยนแปลงเรื่องเล่าธรรมดาให้กลายเป็นเรื่องเล่าพิศวงได้

โมปาซ็องแยกปมเรื่องเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ บุคลิกลักษณะนิสัยแปลกๆของตัวละคร ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดปมเรื่อง ทำให้ผู้อ่านตั้งคำถามในใจว่า เหตุใดตัวละครจึงทำเช่นนั้น และในส่วนที่สองคือ เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดสภาวะวุ่นวายภายในใจของตัวละคร เกิดขึ้นเมื่อตัวละครโดนรบกวนทางอารมณ์และเกิดอาการป่วยทางกายภาพ จากนั้น ตัวละครต้องเผชิญกับเหตุการณ์ประหลาด ซึ่งทำให้เขาย้อนถามตัวเองอยู่เสมอว่า เกิดอะไรขึ้น และ เขาควรทำอย่างไรดี

ลักษณะนิสัยของตัวละคร

ในเรื่อง *La Main* โมปาซ็องใช้คติฆาตกรรมล้างแค้นเป็นโครงเรื่อง ซึ่งเราจะเห็นอยู่บ่อยๆในวรรณกรรมสืบสวนสอบสวน รูปแบบปมเรื่องดังกล่าวทำให้รู้สึกถึงบรรยากาศความอึดอัด ในการเปิดเรื่อง นักเขียนได้ให้ผู้เล่าเรื่อง นายแบ็กมูทีย่ (M. Bermutier) เล่าความทรงจำในอดีตเกี่ยวกับหน้าที่การงานของเขา ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับการฆ่าที่เกิดจากความแค้น ส่วนตัวละครเอกอีกตัวหนึ่งคือ เซอร์ จอห์น โรเวล ที่ความชอบส่วนตัวของเขา เผยปมเรื่องออกมาที่

ละน้อย เนื่องจาก เซอร์ จอห์น โรเวล ชื่นชอบการ ล่าสัตว์ พฤติกรรมที่โหดร้ายนี้จึงสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับการฆ่าอย่างเลือดเย็นในคดีต่างๆที่นายแบ็กมูทิเยเคยประสบ และที่สำคัญ สัมพันธ์กับจุดจบที่สยดสยองของ เซอร์ จอห์น โรเวล อีกด้วย เสมือนสัตว์ที่โดนล่าแล้วถูกฆ่าตายอย่างหรรมาน

ส่วนใน *La Chevelure* ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปมเรื่อง คือ พฤติกรรมอันผิดแปลกของตัวละครเอก ตัวละครเอก ซึ่งมีความหลงใหลในเครื่องเรือนโบราณ เขามักเพื่อฝันถึงหญิงปริศนาที่อยู่ในช่วงเวลาของอดีต ซึ่งเขาไม่ได้รู้จักเธอเลยด้วยซ้ำ เขาเผยลักษณะท่าทีของคนป่วยทางจิตด้วยโรคเนโครฟีล ทำให้เขาต้องจมดิ่งสู่โลกพิศวงในที่สุด

ความสันโดษของตัวละครเอกในเรื่อง *Qui sait ?* เป็นปมเรื่องแรกที่ซ่อนอยู่ภายใต้ลักษณะนิสัยเรียบง่าย เขาเล่าให้ฟังถึงความเบื่อหน่ายผู้คน ความรู้สึกทนไม่ได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจเมื่อคราวที่ต้องพบปะผู้คนในสังคมเป็นเวลานาน และความรักที่จะอยู่ตามลำพัง ดังนั้น การปฏิเสธเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทำให้เขาถูกดึงเข้าไปอยู่ในโลกเร้นลับซึ่งไม่มีใครเข้าถึงได้ การเลือกอยู่อย่างสันโดษถือว่าเป็นอันตรายต่อชีวิตของตัวละครเอก เพราะเขาอาจกลายเป็นบ้า และตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร้สติ

เหตุการณ์รบกวนจิตใจของตัวละคร

ในเรื่อง *La Main* ปมเรื่องที่แท้จริงเผยออกในตอนสุดท้าย เซอร์ จอห์น โรเวล รู้สึกกระวนกระวายใจจากความกลัวสิ่งที่จ้องจะทำร้ายเขา โมปาซ็องเล่นเทคนิคสร้างภาพอวี้วะที่แยกออกมาจากร่างกายของมนุษย์สร้างความสยดสยองให้กับผู้อ่าน อีกทั้งความขัดแย้งภายในจิตใจของ เซอร์ จอห์น โรเวล ได้ถ่ายทอดทางอ้อมผ่านเด็กรับใช้ในบ้าน กล่าวคือ เซอร์ จอห์น โรเวล กลัวมือของศัตรูที่เขาเคยฆ่า กลับมาล้างแค้น ถึงแม้ว่าเขาจะล่ามมือที่ตัดมานั้นตรึงไว้กับผนัง แต่ เซอร์ จอห์น โรเวล ยังเชื่อว่า มันกลับฟื้นคืนชีพ และพยายามจะฆ่าเขาอยู่ทุกเมื่อด้วยวิธีการบีบคอ ดังนั้น สิ่งที่เขาแสดงออกมาคือความกลัวจนบางครั้งไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เข้าข่ายเป็นบุคคลวิกลจริต ถึงแม้ว่าเขาต้องการหนี แต่สุดท้าย

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

เขาก็โดนฆ่าตาย และทิ้งปมปริศนาที่ไม่สามารถหาตัวฆาตกรได้

ใน *La Chevelure* เนื้อเรื่องเริ่มผูกตัวเป็นเงื่อนเมื่อคราวที่ตัวละครได้เจอ
ตุ้มไม้โบราณ ที่ซ่อนปอยผมสีทองปริศนาของหญิงสาวลึกลับ หลังจากเหตุการณ์
ดังกล่าว พฤติกรรมของเขาเปลี่ยนไปเสมือนคนบ้า เขาปฏิบัติกับปอยผมชอนั้น
ประหนึ่งว่ามีชีวิต ตัวละครกลายเป็นเหยื่อของความลุ่มหลงที่กัดกินสติของเขา
ทีละเล็กละน้อย ในตอนท้ายของเรื่อง เขาถูกส่งตัวไปอยู่โรงพยาบาลบ้า สถานที่
ที่อื่นเป็นจุดจบของร่างกายที่ไร้วิญญาณของเขา

โชคชะตาของตัวละครเอกใน 5 เรื่องที่ศึกษานั้นคล้ายเคียงกัน พวกเขาจะเริ่ม
เสียสติ พบกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ และสุดท้ายก็ต้องตาย หรือ ถูก
ส่งเข้าโรงพยาบาลบ้า สิ่งที่ตัวละครต้องการเหมือนกัน คือ หนีจากความรู้สึกอึดอัด
กระวนกระวาย และหาเหตุผลให้กับสิ่งที่ตนเองหวาดกลัวให้ได้

กลุ่มคำศัพท์และสารัตถะของเรื่อง

การศึกษาคำศัพท์ที่อยู่ในงานเขียนเรื่องสั้นของโมปาซ็องทำให้เราทราบว่า
แก่นของแต่ละเรื่องคืออะไร กลุ่มคำศัพท์ส่วนใหญ่ของโมปาซ็องมักจะเกี่ยวข้องกับ
ความกลัว และความวิตกกังวลใจ เราสามารถสรุปกลุ่มคำศัพท์ที่มีรากมาจาก
ความกลัว โมปาซ็องมักนำมาปรับใช้ในงานเขียนของเขา ดังนี้⁶

⁶ <https://sites.google.com/site/francais4eme/le-fantastique/le-champ-lexical-de-la-peur> (วันที่ค้นข้อมูล : 3 กุมภาพันธ์ 2556).

ADJECTIFS (คำคุณศัพท์) Ce qui fait peur (สิ่งที่ทำให้น่ากลัว)	ADJECTIFS (คำคุณศัพท์) La personne qui a peur (คนที่รู้สึกกลัว)	NOMS (คำนาม)	VERBES (กริยา)
กระวนกระวาย angoissant	angoissé	une angoisse	(S') angoisser
วิตกกังวล inquietant	inquiet	une inquiétude	(S') inquiéter
น่ากลัว effrayant	effrayé	un effroi	(S') effrayer
น่ากลัว terrorisant	terrorisé	une terreur	terroriser
ซึ่งคุกคาม menaçant	menacé	une menace	menacer
น่าตื่นตกใจ horrible / horrifiant	horrié	une horreur	horrifier
น่าสะพรึงกลัว épouvantable	épouventé	une épouvante	épouvanter
น่ากลัว terrifiant	terrifié craintif	une crainte la peur la crainte	terrifier craindre
	รู้สึกกลัว apeuré		(S') apeurer
	รู้สึกตื่นตระหนก paniqué	une panique	paniquer
	รู้สึกสับสน affolé	un affolement	(S') affoler
		ความวิตกกังวล une appréhension	appréhender
	รู้สึกหวาดกลัว effarouché		(S') effaroucher

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

			หวาดกลัว redouter
	รู้สึกวิตกกังวล anxieux	une anxiété	
		ความตกใจ le trac	
		ความน่าสะพรึงกลัว la frayeur	
		ความกลัว les phobies	
น่ากลัว redoutable			
น่ากลัว effroyable			
สยองขวัญ terrible			

ในเรื่อง *Le Horla* แก่นของเรื่องคือ บุคลิกสองภาคของตัวละคร (le dédoublement de personnalité) โดยโมปาซ็องดัดแปลงเรื่องออกมาจากกลุ่มคำศัพท์ที่มีต้นกำเนิดมาจากความกลัว กล่าวคือ เขาเล่าถึงอาการป่วยประหลาดของตัวละคร โดยคำศัพท์ที่ใช้จะเป็นกลุ่มคำที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยทางกายภาพ เขาไม่สามารถควบคุมร่างกายให้เป็นไปตามความต้องการของเขา ซึ่งอาการเหล่านี้ เขาเชื่อว่า เป็นอาการที่เกิดจากการถูกบังคับและครอบงำเสมือนมีอีกคนหนึ่งสิ่งอยู่ในร่างของเขา

สภาวะทางจิตใจของตัวละครนั้นเกิดความกระวนกระวายและกลัวเป็นอย่างมาก สิ่งเหนือธรรมชาติที่เขาเรียกมันว่า *Le Horla* เปรียบเป็นทวิภาคของเขาที่รบกวนร่างกายและจิตใจ ตัวละครเหมือนกำลังต่อสู้กับพลังประหลาดในตนเอง ดังตัวอย่างบทตัดตอน

“14 ส.ค. - นี่ผมเสียสติไปหรือ! มีใครบางคนครอบงำจิตวิญญาณของผม แล้วยังออกคำสั่งควบคุมมันได้อีกด้วย! คนๆนั้นคอยบงการการกระทำ การเคลื่อนไหว รวมถึงความคิดของผมทั้งหมด ตอนนี้อยู่รู้สึกไม่เป็นตัวเองเลย เหมือนตัวเองเป็นทาสที่ได้แค่เฝ้าดูและกลัวกับทุกการกระทำของตนเอง ผมอยากหนีไปจากที่นี่ แต่ผมก็ทำไม่ได้ เพราะเขาไม่ยอมให้ผมไป ผมจึงยังต้องนั่งสนับทึบด้วยความสะพึงอยู่บนเก้าอี้นวมที่คนๆนั้นบังคับให้ผมนั่ง ตอนนี้อยู่ขอเพียงแค่ลุกขึ้นยืนได้ หรือเพียงแค่ขยับร่างกายได้บ้าง อย่างน้อย เพื่อให้แน่ใจว่าผมก็ยังเป็นเจ้านายของตัวเองอยู่ แต่ผมดันทำไม่ได้! ตัวผมถูกยึดติดกับเก้าอี้ ส่วนเก้าอี้ก็ติดอยู่กับพื้น เพราะอย่างนี้จึงไม่มีพลังอำนาจใดๆจะมาย้ายตัวผมและเก้าอี้ไปไหนได้”

(Maupassant, 1994 : p. 112).

คำและประโยคที่ขีดเส้นใต้มีความหมายไปในทางเดียวกันคือ ตัวละครรู้สึกสับสน หวาดกลัว และไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เขาไม่สามารถต้านทานพลังลึกลับที่ครอบงำเขาอยู่นั่นเอง จึงเห็นได้ว่าแก่นเรื่องความเป็นทวิภาคของบุคลิกซ่อนอยู่ภายใต้ความสับสนและความกลัวของตัวละคร

ส่วนกลุ่มคำศัพท์จากเรื่อง *La Chevelure* จะมีความแตกต่างจากเรื่องอื่น โมปาซังเน้นใช้คำที่แสดงอาการหมกมุ่นและลักษณะของบุคคลเสียสติ ดังเช่นรูปแบบการบรรยายลักษณะทางกายภาพของตัวละคร ดังนี้

“ชายเสียสติคนนั้น [...] สายตาของเขาจ้องเขม็ง และเหมือนโดนหลอกหลอน ร่างกายของเขาชูบผอมไร้เรี่ยวแรง แก้มตอบ ผมเกือบจะขาวทั้งศีรษะ และไม่กินเดือนมันคงจะขาวทั้งหมด เสื้อผ้าที่เขาใส่ดูหลวมโพรก มันใหญ่เกินไปสำหรับอวัยวะต่างๆที่แห้งเหือดแต่กระดูก เราารู้สึกได้ว่าชายผู้นี้ถูกทำลายกลืนกินโดยความคิด เหมือนผลไม้ที่โดนหนอนกัดกิน ความบ้าที่อยู่ในหัว เป็นความคิดที่ตื้อตึง วิดกกังวลและพยายามจะเขมือบชายบ้าคนนี้ มันค่อยๆกัดกินร่างกายของเขาทีละเล็ก

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์ติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

ที่ละน้อย มันมองไม่เห็น คลุมเครือ จับต้องไม่ได้ เป็นนามธรรม มันทำให้
ร่างกายอ่อนแอ สูบเลือด และทำให้ชีวิตดับสูญ มันช่างแปลกประหลาด
เหลือเกินที่ชายผู้หนึ่งกำลังถูกฆ่าให้ตายโดยความคิดของเขา
เขาเจ็บปวด หวาดกลัว น่าสงสาร และโดนครอบงำ!”

(Maupassant, 1994, p. 65)

ตัวละครดูเหมือนว่าเขากำลังจะตาย สมองและร่างกายกำลังโดนกลืนกิน
ไปอย่างช้าๆ โดยความคิดอันน่ากลัวของเขา คำศัพท์ทั้งหมดนั้นแสดงภาวะ
จิตใจที่โดนทำลาย นักเขียนเปรียบเทียบกับหนอนที่กัดแทะผลไม้ออกจากข้างในออก
มาข้างนอก โมปาซ็องใช้รูปแบบการเขียนแบบบุคลาธิษฐานที่สมมุติให้สิ่งไม่มีชีวิต
นั่นคือ ความบ้า เป็นเสมือนแวมไพร์ ที่ดูดเลือดในร่างกาย กลืนกินเนื้อหนังมังสา
และสุขชีวิตของชายผู้นั้น

ในเรื่อง Qui sait ? กลุ่มคำศัพท์ส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงกับความสันโดษ
เมื่อตัวละครเลือกที่จะอยู่ตัวคนเดียว เขาต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถ
อธิบายได้โดยลำพังเช่นกัน ทำให้ สารัตถะของเรื่องนี้คือความโดดเดี่ยว การที่เขา
เลือกที่จะอยู่คนเดียวทำให้เขาต้องพบชะตากรรมที่ทรามดังในเนื้อเรื่อง จากการ
ศึกษากลุ่มคำ เราได้เลือกบทตัดตอนที่แสดงให้เห็นกลุ่มคำศัพท์และประโยคที่
สัมพันธ์กับความสันโดษ ดังนี้

“ผมเป็นคนรักสันโดษ เป็นคนช่างฝัน เหมือนกับคนเก่งๆที่ชอบ
แยกตัว แต่ผมก็โอ้อ้อมอารี และสมถะ [...] ผมอยู่คนเดียวมาตลอด
เพราะรู้สึกอึดอัดเวลาที่ต้องอยู่กับคนอื่นๆ [...] ผมไม่ได้ปฏิเสธที่จะออกไป
ไปพบปะพูดคุยกับโลกภายนอก ทานอาหารค่ำกับเพื่อนๆ แต่เมื่อไหร่
ที่ผมรู้สึกว่าพวกเขา แม้กระทั่งเป็นคนที่ใกล้ชิดกับผมมาเป็นเวลานาน
มาว่านวยกับผมมากๆ ผมจะรู้สึกเบื่อหน่าย หงุดหงิด อยากให้พวกเขา
ออกไปไกลๆ หรือไม่ก็ตัวผมเองเนี่ยละที่จะต้องเป็นคนปลีกตัวออกมา
อยู่คนเดียว”

(Maupassant, 1994, p. 163)

ตัวละครพูดถึงความในใจ สาเหตุที่เขาต้องการอยู่คนเดียว เขาสามารถพบปะสังสรรค์ผู้คนได้ แต่เมื่อต้องสูงส่งเป็นเวลานานๆ เขาจะรู้สึกเบื่อหน่ายโลก เบื่อหน่ายทุกคน สิ่งเหล่านี้ทำให้เขาเหนื่อยอ่อน และรำคาญตึงนั้น เขามีความสุขมากกว่าที่จะอยู่ตัวคนเดียว

โลกของโมปาซ็อง มีองค์ประกอบที่เป็นคู่ตรงข้าม เช่น การเคลื่อนไหวและการนิ่งเฉย, การมีชีวิตและความตาย, ความเจ็บและความอึกทึก, แสงสว่างและความมืดมน นอกจากนี้ ผู้เขียนใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้ารับรู้ผลกระทบทางฟิสิกส์ ดึก เช่นเดียวกับการสร้างกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับความกลัว ซึ่งความกลัวนี้ได้แทรกแซงเข้าไปในประสาทการรับรู้ของตัวละครทุกด้าน

รูปแบบฟิสิกส์ดึกในงานเขียนของโมปาซ็องเป็นสิ่งสะท้อนความวิตกภายในจิตใจของเขามากกว่าเป็นจินตนาการส่วนตัว ความกลัวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างองค์ประกอบอื่นๆในงานเขียน แนวดังกล่าว ความกลัวเหล่านั้นมักจะเชื่อมโยงกับบาดแผลในใจของเขานั่นเอง ผู้เขียนเคยกล่าวไว้ว่า

“ความกลัวที่แท้จริงนั้นเปรียบเสมือนบางสิ่งบางอย่าง ดังเช่น ความทรงจำที่น่าหวาดกลัวนั่นเอง”

(Maupassant, 1884 : p. 36)

ก็ เดอ โมปาซ็องได้รับยกย่องให้เป็นบิดาแห่งเรื่องสั้น เขาใช้เทคนิคในการแสดงคำพูดทั้งทางตรงและทางอ้อม ใช้ประโยคสั้นๆแต่ชัดเจน เขาใช้ประสบการณ์ส่วนตัวผสมผสานกับจินตนาการเป็นผลให้สามารถสร้างความกลัวแก่ตัวละคร และผู้อ่านไปในเวลาเดียวกัน

โมปาซ็องไม่ได้เป็นแค่เพียงนักเขียนที่โด่งดังในประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น แต่ชื่อเสียงของเขาเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ดังนั้น การที่เราได้นำผลงานของเขามาศึกษา ถือว่าเป็นการรื้ออัญมณีที่มีค่ามาปิดฝุ่นใหม่ให้นักอ่านปัจจุบันได้ยลโฉมความงาม และอัจฉริยภาพในการสร้างผลงานของเขาอีกครั้งหนึ่ง

องค์ประกอบวรรณกรรมฟองต์สติก (fantastique) ในเรื่องสั้น
ของ กี เดอ โมปาซ็อง (Guy de Maupassant)

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ. (2546). *การศึกษาวรรณกรรมฟองต์สติกของฝรั่งเศส*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

BELLEMIN-NOËL (Jean), *Vers l'inconscient du texte*. Paris : PUF, 1979.

BIEDERMANN (Hans), *L'encyclopédie des symboles*. Paris : Librairie Générale française, 1996.

BLANCHOT (Maurice), *L'espace littéraire*. Paris : Éditions Gallimard, 1995.

CASTEX (Pierre-Georges), *Le Conte fantastique en France de Nodier à Maupassant*. Paris : José Corti, 1987.

GOLDENSTEIN (Jean-Pierre), *Pour lire le roman*. Bruxelles : Édition A. De Boeck, 1985.

MALRIEU (Joël), *Le Horla de Guy de Maupassant*. Paris : Gallimard, 1996.

MAUPASSANT (Guy de), *La Main*. Paris : Le Gaulois, 1883.

MAUPASSANT (Guy de), *La Chevelure*. Paris : revue Gil Blas, 1884.

MAUPASSANT (Guy de), *Le Horla*. Paris : revue Gil Blas, 1887.

MAUPASSANT (Guy de), *Sur l'eau*. Paris : Le Bulletin français, 1888.

MAUPASSANT (Guy de), *Qui sait ?* Paris : L'écho de Paris, 1890.

MIRAUX (Jean-Philippe), *Le personnage du roman : Genèse, continuité, rupture*. Paris : Nathan, 1997.

RACHMÜHL (Françoise), *Le Horla : compléments pédagogiques*. Paris : Hatier, 1984.

SCHASCH (Nafissa A.-F.), *Guy de Maupassant et le fantastique ténébreux*. Paris : Librairie A.-G. Nizet, 1983.

ROHNER (Bruno), *Le Petit Larousse illustré*. Paris : Larousse, 1987.

TODOROV (Tzvetan), *Introduction à la littérature fantastique*. Paris : Seuil, 1970.

website

- Guy de Maupassant http://en.wikipedia.org/wiki/Guy_de_Maupassant (วันที่ค้นข้อมูล : 29 มกราคม 2556).
- Le champ lexical de la peur <https://sites.google.com/site/francais4eme/le-fantastique/le-champ-lexical-de-la-peur> (วันที่ค้นข้อมูล : 3 กุมภาพันธ์ 2556).

